

Strategisch GroenProject Eiland van Dordrecht (bezuiden het Wantij)

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

9 november 2006 / rapportnummer 1818-46

commissie voor de milieueffectrapportage

Gemeenteraad van Dordrecht
Postbus 8
3300 AA DORDRECHT

uw kenmerk
SO/BLD/5505

uw brief
29 september 2006

ons kenmerk
1818-47/Mn/eh

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Strategisch GroenProject Eiland van
Dordrecht

doorkiesnummer
(030) 234 76 03

Utrecht,
9 november 2006

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Strategisch GroenProject Eiland van Dordrecht.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. H.G. Ouwerkerk
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Strategisch GroenProject Eiland van Dordrecht

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Strategisch GroenProject Eiland van Dordrecht
(bezuiden het Wantij)

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Strategisch GroenProject Eiland van Dordrecht (bezuiden het Wantij),

uitgebracht aan de Gemeenteraad van Dordrecht door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

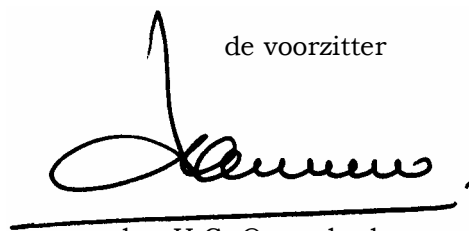
Strategisch GroenProject Eiland van Dordrecht (bezuiden het Wantij),

de secretaris

drs. R. Meeuwsen

de voorzitter

drs. H.G. Ouwerkerk

Utrecht, 9 november 2006

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	3
3.1 M.e.r.-proces.....	3
3.2 Huidige situatie, probleem- en doelstelling.....	3
3.3 Beleid.....	4
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	4
4.1 Voorgeschiedenis	4
4.2 Algemeen	4
4.3 Voorkeursmodel.....	5
4.4 Referentie	5
4.5 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	5
5. MILIEUASPECTEN.....	6
5.1 Bodem en water.....	7
5.2 Natuur	8
5.3 Geluid en lucht.....	9
5.4 Veiligheid	9
5.5 Landbouw.....	9
5.6 Recreatie.....	10
5.7 Landschap, cultuurhistorie en archeologie	10
6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER.....	10
6.1 Vergelijking van alternatieven.....	10
6.2 Leemten in kennis	10
6.3 Evaluatieprogramma	11
6.4 Vorm en presentatie	11

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 september 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in “De Stem van Dordt” d.d. 6 september 2006
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

De provincie Zuid-Holland en de gemeente Dordrecht hebben het voornemen om op het Eiland van Dordrecht een “Strategisch Groenproject” (SGP) te realiseren. Het College van Gedeputeerde Staten is formeel initiatiefnemer van dit project. Het SGP is gericht op de inrichting van ca. 777 hectare natuur- en recreatiegebied. Het voornemen betreft een functiewijziging van meer dan 250 ha. en de aanleg van een recreatieve voorziening van 50 ha. of meer, of 20 ha. of meer in de nabijheid van een gevoelig gebied, daarom wordt er een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De milieueffectrapportage (m.e.r.) wordt gekoppeld aan de herziening van het bestemmingsplan Eiland van Dordrecht en de artikel 19 WRO-procedure voor de inrichting van Tongplaat/Zuidplaatje. De gemeenteraad van Dordrecht is bevoegd gezag voor de herziening van het bestemmingsplan. Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd gezag voor de artikel 19 WRO-procedure.

Geef in het MER duidelijk aan welke bestuursorganen welke besluiten moeten nemen en wat de verantwoordelijkheden zijn van de partijen die in het proces een rol spelen. Geef hierbij aan welke partij(en) het bevoegd gezag en initiatiefnemer zijn zowel van de herziening bestemmingsplan als de artikel 19 WRO-procedure.

Bij brief van 29 september 2006 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in De stem van Dordt² d.d. 6 september 2006.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’³. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Via de gemeente Dordrecht heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

De Commissie heeft bij het opstellen van haar advies, naast de startnotitie, kennisgenomen van de volgende documenten:

- Dienst landelijk gebied (DLG), januari 2006. Raamplan Eiland van Dordrecht (gebied bezuiden het Wantij): Strategisch groenproject Eiland van Dordrecht;
- DLG Zuid-Holland, 2000. Eiland van Dordrecht: de speelruimte bepaald! Eindrapportage van het kernteam;

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

⁴ Zie bijlage 4.

- DLG en Vista, 2004. Deltanatuur op het Eiland van Dordrecht. Inrichtingsmodellen voor Tongplaat, Zuidplaatje en Noorderbovenpolder. In opdracht van Stuurgroep Deltanatuur en Gebiedscommissie Eiland van Dordrecht;
- DLG, 2006. Stromend water: visie op de waterstructuur voor het Eiland van Dordrecht uitgewerkt in uitgangspunten voor de watertoets;
- DLG, 1999. Overzichtsdocument onderzoeksfase;
- DLG Zuid-Holland, 1999. Hydro-ecologische systeemanalyse Eiland van Dordrecht.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

In het MER moet worden aangegeven wat de **problemen** zijn die met dit voorplan worden aangepakt en aan welke **doelstellingen** invulling wordt gegeven. Doe dit –waar mogelijk– door een kwantitatieve onderbouwing van de aard en omvang van de problemen.

Onderbouw de keuze voor het voorkeursmodel ‘de verbinding’ door dit model te vergelijken met de andere inrichtingsmodellen op **milieueffecten en doelbereik**. Doe dit:

- door de effectbeschrijving van de modellen uit te werken;
- met modellen die als volwaardig alternatief kunnen worden beschouwd.

Geef in het MER een samenhangende beschrijving van het toekomstige **hydro-ecologische systeem**.

Ga in op de **effecten** die de verschillende **aspecten** natuur, bodem, water, landschap en recreatie onderling **op elkaar** hebben. Neem hierbij ook de effecten op de **omgeving van het plangebied** mee zoals het stedelijk gebied, landbouwgebieden, natuur en rijkswateren. Bekijk het project in de context van de totale Biesbosch en betrek daarbij ook de veranderingen die in de Noordwaard gebeuren.

Het MER moet een zelfstandig leesbare **samenvatting** bevatten waarin de belangrijkste punten duidelijk zijn weergegeven voor besluitvormers en burgers.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 M.e.r.-proces

De startnotitie geeft aan dat het MER SGP Eiland van Dordrecht wordt opgesteld voor de herziening van het bestemmingsplan Eiland van Dordrecht en de artikel 19 WRO-procedure voor de inrichting van Tongplaat/Zuidplaatje.

De artikel 19 WRO-procedure voor de inrichting Tongplaat/Zuidplaatje is besluit-m.e.r. plichtig. De herziening van het bestemmingsplan kan zowel besluit- als plan-m.e.r.-plichtig zijn. Het is plan-m.e.r. plichtig wanneer er nog uitwerkingsplannen (artikel 11 WRO) volgen om de activiteiten planologisch mogelijk te maken en/of er sprake is van 'kaderstelling' voor een m.e.r.(beoordelings-)plichtige vergunning. Is het bestemmingsplan het laatste plan dat in de vaststelling van de inrichting voorziet dan is het bestemmingsplan besluit-m.e.r.-plichtig.

De Commissie adviseert om in het MER aan te geven voor welk(e) besluit(en) m.e.r. wordt doorlopen. Geef aan of er nog vervolgbesluiten moeten worden genomen die m.e.r.-plichtig zijn. Geef in het MER duidelijk aan wat dit betekent voor de uitwerking van (onderdelen van) het MER, ga hierbij in op de fasering van de besluiten en koppeling van plan-m.e.r. en/of besluit-m.e.r.⁵.

De Commissie constateert dat er al veel informatie beschikbaar is die kan worden gebruikt bij het opstellen van het MER. Dit advies is uitgewerkt op het detailniveau dat voorziet in het uit te werken besluit-MER.

3.2 Huidige situatie, probleem- en doelstelling

Geef aan de hand van de beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling een helder beeld van de problemen in het gebied. Werk de probleemstelling concreter uit en ga daarbij specifiek in op de huidige functies in het gebied, natuur, recreatie, landschap, cultuurhistorie, archeologie, water en landbouw⁶ en ga in op de samenhang van de problemen.

Beschrijf de ontwikkelingen en projecten in de omgeving die relatie hebben met de plannen voor het Eiland van Dordrecht. Geef aan hoe projecten elkaar beïnvloeden en wat de effecten zijn van deze ontwikkelingen. Ga daarbij onder andere in op:

- stedelijke ontwikkelingen in Dordrecht;
- ontwikkelingen in Nationaal park de Biesbosch;
- ontwikkelingen in de Sliedrechtse Biesbosch;
- activiteiten Ruimte voor de Rivier;
- aanleg hoofdgasleiding door het gebied;
- waterbodemsanering van de Dordtse Biesbosch.

⁵ Zie ook bijlage 4 inspraakreactie 19 waarin wordt aangegeven dat de wijziging van het besluit m.e.r. van 29 september 2006 het kader vormt voor de m.e.r.-procedure.

⁶ Maak hierbij gebruik van het document 'overzichtsdokument onderzoeksfase' van DLG uit mei 1999. In bijlage 2 van dit document is per thema een reeks knelpunten opgenomen.

Werk op basis van de probleemstelling de doelstellingen voor het SGP concreet uit. Beschrijf de doelstelling zo dat deze in twee stadia in het planvormingsproces een rol kan vervullen:

- bij de afbakening van te beschrijven alternatieven en het verhelderen waarom andere oplossingsrichtingen buiten beschouwing worden gelaten;
- bij de rangschikking en beoordeling van alternatieven op doelbereik.

3.3 Beleid

Geef de relevante beleidskaders aan voor dit initiatief en geef aan welke randvoorwaarden hieruit voortkomen. Ga hierbij specifiek in op de aanwezigheid van de Natura 2000-gebieden en waardevolle landschappen⁷.

Geef aan welke beleidsdoelstellingen worden ingevuld met de uitvoering van het plan. Ga daarbij in op het nationaal, regionaal en lokaal beleid op het gebied van natuur (Natura 2000), water (Waterbeheer 21ste eeuw en Kaderrichtlijn Water voor zowel het regionale systeem als het rijkswater) en recreatie. Ga in op de Nota Ruimte en de Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Voorgeschiedenis

In het rapport 'de speelruimte bepaald' voorafgaand aan het MER zijn drie inrichtingsmodellen (visies) ontwikkeld. Er bestaat in de regio een voorkeur voor het zogeheten basismodel, in het raamplan uitgewerkt als voorkeursmodel 'de verbinding'. Geef in het MER op hoofdlijnen een overzicht van de vergelijking op effecten, en in het bijzonder milieueffecten, en de mate van doelbereik die voor deze modellen heeft plaatsgevonden. Licht deze vergelijking toe en presenteer deze in een overzichtelijke matrix. Geef aan wat de afwegingen op milieueffecten en doelbereik zijn geweest om te kiezen voor het basismodel en dit verder uit te werken tot het model de verbinding. Geef daarbij ook aan in hoeverre de 'houdbaarheid' van de modellen bij ontwikkelingen op lange termijn (klimaatverandering, met name zeespiegelstijging en hogere rivierafvoeren) een rol hebben gespeeld.

4.2 Algemeen

Als alternatieven worden tenminste in het MER onderzocht het voorkeursmodel, het meest milieuvriendelijk alternatief (mma) en het nulalternatief. De beschrijving van de alternatieven moet ingaan op de inrichting, aanleg, gebruik en beheer van het gebied. Om dit inzichtelijk te kunnen maken moet er per alternatief een eindbeeld van het gebied worden gegeven. Geef bij deze beschrijving inzicht in het toekomstige hydro-ecologische systeem⁸. Ga hierbij in op de rangschikking van de verschillende functies in het landschap, de keuzes die daarbinnen worden gemaakt (type natuur bijvoorbeeld) en de invloed van de gekozen waterpeilen en het watersysteem op de omliggende functies. Geef aan in hoeverre de landschappelijke waarden en het watersysteem sturend kunnen zijn voor de inrichting.

⁷ zie kaarten cultuurhistorische hoofdstructuur op de website van de provincie Zuid-Holland

⁸ Als basis daarvoor kan het rapport 'Hydro-ecologische systeemanalyse Eiland van Dordrecht' dienen.

4.3 Voorkeursmodel

Geef aan hoe de doelstellingen worden vertaald in het voorkeursmodel ‘de verbinding’. Geef aan voor welke onderdelen van het model varianten mogelijk zijn en presenteer deze op een overzichtelijke wijze in het MER. Geef aan welke mitigerende en compenserende maatregelen er mogelijk zijn binnen het voorkeursmodel.

Mogelijke varianten binnen het voorkeursmodel zitten in:

- intensieve of extensieve recreatie, situering van de recreatieplas met of zonder zwemwater;
- grondverzet en grondverwerking in relatie tot de inrichting en de waterbodemsanering;
- type natuur, mede in relatie tot de opgave vanuit Natura 2000 enerzijds en de behoefte aan recreatie anderzijds;
- landbouw en de ganzenproblematiek;
- waterbergings- en getijdegebied, inclusief de relatie tussen de hoogte van het peil en de omvang van het benodigde grondverzet;
- realisatiestrategieën;
- doorstroming van de Noorderdiepzone, mede in relatie tot te ontwikkelen natuurtypen en bijbehorende waterkwaliteiten;
- inpasbaarheid van rode functies.

Werk deze verschillende varianten uit en gebruik ze als bouwstenen voor één of meerdere inrichtingsmodellen.

4.4 Referentie

Baseer het nulalternatief op de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkeling. Neem hierbij het jaar van totale oplevering van het plan als referentiejaar. Betrek bij de beschrijving van ontwikkelingen in het watersysteem (regionale wateren en rijkswater) de effecten van klimaatverandering (zeespiegelstijging, nattere winters en drogere zomers) en het openstellen van de Haringvlietssluisen (Kierbesluit).

Geef aan wat de beleidskaders zijn waarbinnen de plannen worden uitgevoerd. Neem maatschappelijke ontwikkelingen mee in de autonome ontwikkeling.

4.5 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief moet:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- binnen de competentie van de initiatiefnemer(s) liggen.

Het voorkeursmodel “de verbinding” kan worden uitgewerkt tot mma indien op basis van de milieueffect vergelijking van de inrichtingsmodellen (zoals bedoeld in paragraaf 4.1) blijkt dat andere modellen geen belangrijke milieuvoordelen bieden. Bieden andere inrichtingsmodellen wel belangrijke milieuvoordelen, construeer dan vanuit deze modellen een mma. Ga tevens na of

onderdelen uit de modellen aanknopingspunten kunnen bieden voor het ontwikkelen van het mma.

Besteed in het mma aandacht aan:

- kwaliteit van de recreatie c.q. zwemplas (keuze welke functie het wordt);
- per verschillend project(deel)gebied welke inrichtingselementen en welk gebruik er wel of niet past binnen het mma;
- landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- de spanning die kan ontstaan tussen maximaal inzetten op natuur, dan wel cultuurhistorie, werk aan de hand van de effectbeschrijving een mma uit waarin deze spanning zo goed mogelijk wordt opgelost.

5. MILIEUASPECTEN

Het voornemen bestaat globaal uit het ordenen van bestaande en het toekennen van nieuwe functies. Ga in op de onderlinge relatie tussen deze functies en de effecten die zij op elkaar hebben.

De startnotitie geeft een globaal, weinig concreet overzicht van te beschrijven effecten. Werk daarom eerst een samenhangend beoordelingskader uit waarin zowel doelbereik als omgevingseffecten zijn verwerkt. Geef van de ontwikkelde alternatieven aan in welke mate de doelen worden bereikt en geef aan in welke mate doelen elkaar beïnvloeden. Zet het doelbereik van de alternatieven af tegen de milieueffecten. Om een goede effectvergelijking te kunnen maken moeten de alternatieven op een zelfde detailniveau zijn uitgewerkt.

Het studiegebied wordt bepaald door de reikwijdte van de milieueffecten van de voorgenomen ingrepen. Deze reikwijdte kan per aspect verschillen, geef daarom per aspect aan wat de grenzen van het studiegebied zijn. Werk de effecten uit voor de verschillende project fasen, zowel voor de aanleg als beheer fase.

Hanteer zoveel mogelijk een kwantitatieve benadering. Geef aan hoe keuzes voor de waterhuishouding, recreatie en natuur invloed hebben op elkaar en beschrijf de effecten hiervan.

Werk met bandbreedtes van milieueffecten voor die doelstellingen die nog niet concreet zijn en waar varianten voor worden gehanteerd.

Gebruik de effectbeschrijving om na te gaan welke mitigerende of compenserende maatregelen er mogelijk zijn binnen de alternatieven om de effecten te beperken of compenseren.

Ingeval van onzekerheden of onnauwkeurigheden in effecten adviseert de Commissie uit te gaan van een 'worst case' beschrijving.

Geef in het MER een beeld van de fasering van de uitvoering en geef op basis hiervan een beeld van de verwachte positieve en negatieve effecten in de tijd. Presenteer de hoofdalternatieven in een overzichtelijke effectvergelijkingstabel.

5.1 Bodem en water

Geef in het MER aan wat de relevante adviezen van waterbeheerders in het kader van de watertoets zijn geweest en geef aan hoe hiermee in het planvormingstraject is omgegaan.

Bodem

Beschrijf de huidige bodemsituatie, ga daarbij in op de bodemkwaliteit en geef aan waar verontreinigingen zich bevinden en in welke mate de bodem is verontreinigd. Ga in op de verontreiniging van de waterbodems en geef aan of en zo ja welke beperkingen deze opleggen aan het plan.

Ga in op de effecten van het grondverzet en geef aan hoe dit zo efficiënt mogelijk kan worden uitgevoerd binnen een gesloten grondbalans. Geef inzicht in de verwerking van de grond en ga in op de mogelijke koppeling met de waterbodemsanering van de Dordtse Biesbosch. Bij afgraven zou men ook aan moeten geven in hoeverre de vrijkomende grond in het gebied zelf te benutten is.

Geef aan op welke wijze het gebied geschikt wordt gemaakt voor de diverse natuurdoeltypen.

Grondwater

Beschrijf het grondwatersysteem middels een grondwatersysteemanalyse. Indien er sprake is van verandering van de waterpeilen breng dan met grondwatermodelberekeningen de effecten van de veranderingen in beeld. Geef aan wat de effecten van de veranderingen in grondwaterstanden zijn op de natuurwaarden, het stedelijk watersysteem en de landbouw in en direct buiten het gebied. Geef aan of hier relaties liggen met de (drink)waterwinning in het gebied en vice versa.

Waterkwantiteit en - kwaliteit

Het watersysteem in en om het Eiland van Dordrecht voldoet niet aan de moderne eisen van integraal en stroomgebiedsgericht waterbeheer. Zowel het regionale watersysteem (Eiland van Dordrecht en omgeving) als het rijkswater kent nu en in de toekomst een aantal concrete kwantitatieve en kwalitatieve (grond)wateropgaven (Waterbeheer 21ste eeuw en Kaderrichtlijn Water). Deze zijn mede te relateren aan bestaande en voorgenomen functies. Beschrijf de wateropgaven in het gebied, rekening houdend met de lange(re) termijn (klimaatverandering: zeespiegelstijging, hogere rivierafvoeren, meer neerslag en drogere zomers). Gebruik deze informatie voor het bepalen van het doelbereik van de alternatieven.

Beschrijf voor het bepalen van de effecten op de waterkwaliteit de huidige toestand van de regionale wateren en het omringende rijkswater (chemisch en ecologisch). Sluit bij de beschrijving bij voorkeur aan op termen van de Kaderrichtlijn Water. Geef aan voor welke gebieden de kwaliteit voor chemie en ecologie toe- en of afneemt als gevolg van de herinrichting. Leg relaties met de bestaande en nieuwe functies binnen en buiten het plangebied.

Beschrijf voor het bepalen van de effecten op de waterkwantiteit de huidige situatie voor wateroverlast, watertekort en watervoorzieningen voor de regionale wateren (natuur-, landbouw- en stedelijk gebied) en het omringende rijkswater. Geef aan op welke wijze de inrichting afhankelijk wordt van de aanvoer van water. Geef aan- en afvoerrichting van het water aan. Hoe gaat het water straks door het gebied stromen en hoe wordt dit gestuurd c.q. beïn-

vloed. Geef de waterbergingsfunctie van het gebied weer. Geef aan voor welke gebieden de situatie wat betreft waterkwantiteit verbetert en/of verslechtert als gevolg van de herinrichting. Leg relaties met de bestaande en nieuwe functies binnen en buiten het plangebied.

Geef de specifieke maatregelen aan om de gewenste waterhuishouding te realiseren (inlaat/uitlaat werk, stuwen, bemalingen)

Geef aan hoe rekening wordt gehouden met de potenties voor de te ontwikkelen natuurwaarden.

5.2 Natuur

Presenteer in het MER de natuurwaarden die nu voor komen in het studiegebied. Ga hierbij specifiek in op de betekenis van het gebied de Biesbosch en zijn directe omgeving.

Geef aan of de gewenste natuurwaarden de inrichting van het watersysteem bepalen of dat de natuurwaarden de fysieke condities van het systeem volgen. Ga in op wat dit betekent voor de inrichting van het watersysteem, waterdiepten, waterbreedte en stroomsnelheid.

Geef aan in hoeverre eutrofiering van het systeem wordt voorkomen.

Gebiedsbescherming

Het eiland van Dordrecht ligt deels in en grenst aan het Natura 2000 gebied de Biesbosch. Voor het gebied zijn (concept-)instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Deze dienen als referentie te worden gehanteerd om de verwachte positieve of negatieve gevolgen van de activiteit voor de natuur in beeld te brengen. Voor de Natura 2000 gebieden geldt dat een passende beoordeling uitgevoerd dient te worden, indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de activiteit significante gevolgen kan hebben. In dit project zullen met name de recreatieve functies hierop moeten worden getoetst, maar ook de (tijdelijke) effecten in de uitvoeringsfase moeten voor dit aspect worden verkend. Kijk ook naar cumulatieve gevolgen tengevolge van andere activiteiten, waaronder bestaand gebruik. De Commissie adviseert om de passende beoordeling⁹ op te nemen in het MER.

Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets¹⁰ doorlopen te worden. In dat geval beveelt de Commissie aan om in het MER te verkennen in hoeverre het doorlopen van de ADC-toets voor dit project tot een positieve uitkomst kan leiden.

⁹ In de Natuurbeschermingswet 1998 staat in art. 19f lid 2 dat de passende beoordeling onderdeel kan uitmaken van de m.e.r. De memorie van toelichting bij deze wet is stilliger, namelijk dat de passende beoordeling deel uitmaakt van de m.e.r.

¹⁰ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Soortenbescherming¹¹

Geef aan of voor het voornemen een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Indien dat vereist is, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden.

Presenteer in een bijlage bij het MER de informatie die benodigd is voor deze ontheffing. Geef in het MER zelf globaal aan welke beschermde planten- of diersoorten voorkomen in of nabij het plangebied en of sprake kan zijn van verstoring van beschermde soorten.

Ga speciaal in op de zeldzame soorten: deze staan in bijlage IV van de Habitatrictlijn en in bijlage 1 van het *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen* (AMvB artikel 75 Ffw). Geef ook aan welke beschermde soorten op de zogenaamde *Rode lijsten* staan.

5.3 Geluid en lucht

Door de verkeersaantrekkende werking van het plan zal het aantal verkeersbewegingen toenemen. Geef aan om hoeveel bewegingen het gaat en geef aan wat de effecten zijn voor geluid en de luchtkwaliteit.

5.4 Veiligheid

Maak een duidelijk onderscheid tussen de risico's van overstromingen (hoogwaterveiligheid) en de sociale veiligheid. Geef aan hoe sociale veiligheidsaspecten de inrichting van het gebied bepalen. Geef bij hoogwaterveiligheid aan wat de effecten zijn op zowel de primaire als de secundaire waterkeringen. Met name het creëren van getijdenatuur en het realiseren van nieuwe waterinlaat kunnen leiden tot aanpassingen aan bestaande waterkeringen. Maak daarbij een duidelijk onderscheid tussen de risico's van overstromingen (hoogwaterveiligheid) en de sociale veiligheid. Betrek bij hoogwaterveiligheid niet alleen de situatie ter plaatse, maar ook de situatie beneden of bovenstrooms langs de Merwede als - bepaalde- alternatieven hier invloed op hebben.

5.5 Landbouw

Beschrijf de huidige landbouw situatie en waarde van het gebied. Geef aan wat de effecten van de plannen zijn voor de landbouw. Ga hierbij in op de ontsluiting van het landbouwgebied. Geef aan welke oplossingen mogelijk zijn om de ganzenproblematiek in zowel winter als zomer voor de landbouw te beheersen.

¹¹ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

5.6 Recreatie

Beschrijf de huidige recreatieve gebruikswaarde van het gebied als onderdeel van het nationaal park de Biesbosch en als uitloop gebied van de stad Dordrecht, en beschrijf de recreatieve gebruikswaarde in de eindsituatie. Ga in op de effecten van het veranderd recreatief (mede-)gebruik. Beschouw de effecten ook in het bredere kader van de gehele Biesbosch en kijk daarbij ook naar de verschillende doelgroepen onder de recreanten.

5.7 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Geef een beschrijving van de huidige landschappelijke opbouw, ga daarbij in op de dragers van het landschap, het fysieke landschap, het verkavelingspatroon en de visueel-ruimtelijke kenmerken van het landschap. Beschrijf de cultuurhistorische waarden in het gebied. Geef de landschappelijke waarden weer op kaart. Geef aan wat de effecten op het landschap zullen zijn. Ga hierbij in op de veranderingen van het landschapsbeeld en -typen. Geef aan hoe de historisch waardevolle elementen in het gebied (zoals kreken, dijken en bunkers) in de nieuwe context een plaats en functie kunnen krijgen. Visualiseer de veranderingen in het gebied, geef daarbij aan hoe dit plan landschappelijk aansluit op de aanwezige gebiedskenmerken. Geef aan wat de effecten van de landschappelijke inrichting zijn op het beheer van het gebied.

Het gebied kent een aantal aardkundige waarden en vanwege de aanwezigheid van oude kreekruggen in de ondergrond bestaat er een grote trefkans op archeologische sporen. Onderzoek welke aardkundige waarden in het gebied aanwezig zijn. Geef aan of deze aangetast dan wel versterkt worden. In het MER dient op basis van een inventariserend onderzoek naar de archeologische verwachtingswaarde beschreven te worden welke archeologische waarden in het gebied aanwezig zijn, en op welke wijze er in de planrealisatie mee wordt omgegaan.

6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

6.1 Vergelijking van alternatieven

Doel van de vergelijking van de alternatieven is inzicht te geven in de mate waarin, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. De vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Betrek in de vergelijking de (beleids)doelstellingen en het doelbereik van de alternatieven. Presenteer de resulterende effectscores in een overzichtelijke tabel, zodat de verschillen tussen de alternatieven inzichtelijk worden.

6.2 Leemten in kennis

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in kennis;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit.

6.3 Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet een evaluatieprogramma vaststellen waarin de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten kunnen worden vergeleken. Zo kunnen zij indien nodig aanvullende mitigerende maatregelen treffen. Het verdient aanbeveling, dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet geeft tot een evaluatieprogramma.

6.4 Vorm en presentatie

Het in de startnotitie gebruikte kaartmateriaal is onvoldoende. Gebruik recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda. Illustreer de verschillende alternatieven en varianten met duidelijke kaarten waarop de verschillende functies zijn aangegeven. Neem tenminste één kaart op met alle in het MER gebruikte topografische namen. Breng effecten in kaartbeelden tot uiting geef daarbij onder andere de hoogteligging, natuurdoeltypen en stromingsbeelden aan. Zorg voor een publieksvriendelijke samenvatting waarin de belangrijkste keuzemogelijkheden met hun beoordeling staan weergegeven. De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Strategisch GroenProject Eiland van Dordrecht
(bezuiden het Wantij)

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 september 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Stadsontwikkeling		Dordrecht											
Postbus 8 3300 AA Dordrecht													
Commissie voor de m.e.r. T.a.v. mevrouw V. Holder Postbus 2345 3500 GH UTRECHT		<table border="1"><tr><td colspan="2">Commissie voor de milieu-effectrapportage</td></tr><tr><td>ingekomen :</td><td>3 OKT. 2006</td></tr><tr><td>nummer</td><td></td></tr><tr><td>dossier</td><td>1818-1+2</td></tr><tr><td>kopie naar :</td><td></td></tr></table>		Commissie voor de milieu-effectrapportage		ingekomen :	3 OKT. 2006	nummer		dossier	1818-1+2	kopie naar :	
Commissie voor de milieu-effectrapportage													
ingekomen :	3 OKT. 2006												
nummer													
dossier	1818-1+2												
kopie naar :													
		Bezoekadres Spuiboulevard 300 3311 GR Dordrecht											
		Telefoon (078) 639 65 49 Fax (078) 639 6847 E-mail IHH.Zanders@dordrecht.nl											
Behandeld door Mw IHH Zanders		Datum 29 september 2006 Ons kenmerk/SO/BLD/5505											
Onderwerp Inspraak startnotitie milieu-effectrapportage/ strategische milieubeoordeling Strategisch Groenproject Eiland van Dordrecht													
Bijlage(n) 1													
Geachte mevrouw Holder,													
Zoals telefonisch afgesproken met mevrouw Zanders, bied ik u namens het College van Burgemeester en Wethouders, de startnotitie milieu-effectrapportage/strategische milieu beoordeling voor het Strategisch Groenproject Eiland van Dordrecht aan. De provincie Zuid Holland heeft, als initiatiefnemer van het project, de Startnotitie bij de gemeente Dordrecht ingediend. Bij besluit van 29 augustus 2006 heeft het college de Startnotitie namens de Gemeenteraad vrijgegeven voor de inspraak. Op 7 september is met een publicatie in de "Stem van Dordt" de Startnotitie openbaar gemaakt. De inspraakperiode is gestart op 11 september jl. en een informatiebijeenkomst heeft inmiddels op 20 september plaatsgevonden.													
Op 26 juni jl. is de commissie voor de milieueffectrapportage geïnformeerd via een informeel overleg met de heer F. Dotinga. Tevens zijn op die datum de wettelijke adviseurs via een vooraankondiging over dit voornemen op de hoogte gebracht. Bij de start van de mer-procedure is verzuimd u een exemplaar van de Startnotitie te sturen, waarvoor nogmaals mijn excuses.													
Het Strategisch Groenproject voorziet in de ontwikkeling van nieuwe natuur, samen met vernieuwde mogelijkheden voor recreatie. Om het milieu een volwaardige plaats te geven in de planontwikkeling en een goed beeld te krijgen in de milieu-effecten, wordt de m.e.r.-procedure doorlopen. Behalve de verplichting tot een milieu-effectrapportage, dient volgens de Europese richtlijn voor de strategische milieu beoordeling (SMB) voor de planvorming de SMB-procedure te worden doorlopen. Beide procedures- en rapporten worden gecombineerd, aangezien de inhoudelijke vereisten van de rapporten uit de beide procedures sterk overeenkomen.													
Pagina 1 van 2													

Datum 29 september 2006
Oms kenmerk SO/BLD/5505

Ik stel u in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieu-(effect)rapport Strategisch Groenproject Eiland van Dordrecht. De richtlijnen worden vastgesteld door de gemeenteraad van Dordrecht, uiterlijk binnen 5 maanden na bekendmaking van de startnotitie.

U kunt uw reactie sturen naar:

Gemeente Dordrecht
Stadsontwikkeling
Afdeling Beleid, t.a.v. R.Mank of IHH.Zanders
3300 AA Dordrecht
ovv inspraak startnotitie MER/SMB

Hoogachtend,

het hoofd van de afdeling Beleid
B.J.D. Huykman

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in “De stem van Dordt” d.d. 6 september 2006

Inspraak Milieu Effect Rapportage voor het Eiland van Dordrecht

Algemeen

Nieuwe natuurgebieden hand in hand met vernieuwde mogelijkheden voor recreatie. Dit toekomstbeeld voor het Eiland van Dordrecht staat beschreven in het Raamplan 'Eiland van Dordrecht'. Het toekomstbeeld wordt in een Milieu Effect Rapportage (afgekort MER) getoetst op milieueffecten. Voorafgaand aan deze rapportage heeft de provincie Zuid-Holland een startnotitie opgesteld.

De m.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure start met de bekendmaking van de startnotitie. In deze startnotitie is aangegeven:

- het plan- en studiegebied;
- de voorgenomen activiteit;
- de doelstelling;
- de mogelijke alternatieven;
- de mogelijke milieugevolgen die zullen worden onderzocht;
- de procedure en de planning.

De volgende stap in de m.e.r.-procedure

is het opstellen van de richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport. Het bevoegd gezag (de gemeenteraad van de gemeente Dordrecht) stelt iedereen in de gelegenheid opmerkingen te maken over de te formuleren richtlijnen. Vervolgens stelt het bevoegde gezag binnen zestien weken na bekendmaking van de startnotitie de richtlijnen vast. Deze richtlijnen worden verzonden aan onder meer de insprekers. Daarna wordt het milieueffectrapport opgesteld.

Informatiebijeenkomst

Op woensdag 20 september organiseert de gemeente Dordrecht in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, de Dienst Landelijk Gebied en het Waterschap Hollandse Delta een informatiebijeenkomst over het raamplan en de startnotitie voor de MER. Op deze bijeenkomst kunt u uw reactie kenbaar maken.

De informatieavond vindt plaats in de vergaderruimte van de Stichting De Gravenhorst aan de Vijverlaan 1002 in Dordrecht. De bijeenkomst begint om 20.00 uur (inloop vanaf 19.30 uur) en eindigt uiterlijk om 22.00 uur.

Inspraakreacties

De startnotitie voor de MER ligt vanaf 11 september 2006 zes weken ter visie bij de bibliotheken, het Stadskantoor (Spuiboulevard 300), het Bezoekerscentrum De Hollandse Biesbosch (Baanhoekweg 53) en de Natuur- en Vogelwacht (Noordereisweg 4).

U kunt tot 16 oktober 2006 een reactie indienen over de op te stellen richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport. U dient uw reactie te sturen naar:

Gemeente Dordrecht
Stadsontwikkeling
Afdeling Beleid
T.a.v. R. Mank
Postbus 8
3300 AA Dordrecht
onder vermelding van 'inspraak startnotitie MER Strategisch Groen Project'.

Informatie

Hebt u nog vragen over de startnotitie voor de MER, dan kunt u contact opnemen met de heer R. (Rob) Mank bereikbaar op telefoonnummer: (078) 639 67 83. U kunt hem ook een e-mail sturen: R.Mank@dordrecht.nl.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Dordrecht (voor de herziening van het bestemmingsplan) en het college van burgemeester en wethouders (voor de artikel 19 WRO-procedure).

Besluit: herziening van het bestemmingsplan en artikel 19 WRO-procedure.

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C 9 en C 10.1

Activiteit: een functiewijziging van meer dan 250 ha. en aanleg van een recreatieve of toeristische voorziening van 50 ha. of meer, of 20 ha. of meer in gevoelig gebied. In het project worden twee recreatieknooppunten ontwikkeld, waaronder een recreatieplas van 20 tot 50 ha. in de buurt van een Vogel- en Habitatrichtlijn gebied

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 6 september 2006

richtlijnenadvies uitgebracht: 9 november 2006

Bijzonderheden:

De Commissie adviseert om in het MER aan te geven voor welk(e) besluit(en) m.e.r. wordt doorlopen. Geef aan of er nog vervolgbesluiten moeten worden genomen die m.e.r.-plichtig zijn. Geef in het MER duidelijk aan wat dit betekent voor de uitwerking van (onderdelen van) het MER, ga hierbij in op de fasering van de besluiten en koppeling van plan-m.e.r. en/of besluit-m.e.r..

De Commissie constateert dat er al veel informatie beschikbaar is die kan worden gebruikt bij het opstellen van het MER. Dit advies is uitgewerkt op het detailniveau dat voorziet in het uit te werken besluit-MER.

In het MER moet worden aangegeven wat de **problemen** zijn die met dit voor-nemen worden aangepakt en aan welke **doelstellingen** invulling wordt gegeven. Doe dit –waar mogelijk- door een kwantitatieve onderbouwing van de aard en omvang van de problemen.

Onderbouw de keuze voor het voorkeursmodel ‘de verbinding’ door dit model te vergelijken met de andere inrichtingsmodellen op **milieueffecten en doel-bereik**. Doe dit:

- door de effectbeschrijving van de modellen uit te werken;
- met modellen die als volwaardig alternatief kunnen worden be-schouwd;

Geef in het MER een samenhangende beschrijving van het toekomstige **hy-dro-ecologische systeem**

Ga in op de **effecten** die de verschillende **aspecten** natuur, bodem, water, landschap en recreatie onderling **op elkaar** hebben. Neem hierbij ook de ef-fecten op de **omgeving van het plangebied** mee zoals het stedelijk gebied, landbouwgebieden, natuur en rijkswateren. Bekijk het project in de context

van de totale Biesbosch en betrek daarbij ook de veranderingen die in de Noordwaard gebeuren.

Samenstelling van de werkgroep:

Ing. R.J.M. van Aalderen

ir. j. Bakker

ing. P.F.J. Brandsen

Drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

Drs. H.A.T.M. van Wezel

Secretaris van de werkgroep:

Drs. R. Meeuwsen

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20060915	Dhr. C. Westra	Dordrecht	20061016
2.	20060918	Tennet TSO BV	Arnhem	20061016
3.	20060918	Buijs Advocaten namens H. van Bemmel te Meer België	Krimpen a/d IJssel	20061016
4.	20060922	NV Nederlandse Gasunie	Waddinxveen	20061016
5.	20061002	J.W. Simmer	Dordrecht	20061016
6.		H. Kok	Dordrecht	20061016
7.		H.A. Cornelisse-Valk	Dordrecht	20061016
8.	20060920	Mark Cornelisse	Dordrecht	20061016
9.	20060920	N. Pols	Dordrecht	20061016
10.	20060920	Berkhout	Dordrecht	20061016
11.	20060920	N. Kösters	Dordrecht	20061016
12.	20060620	G. Kemper	Dordrecht	20061016
13.	20060920	D.J. Kemp-Hakkert	Dordrecht	20061016
14.	20060920	J.A. Groeneveld	Dordrecht	20061016
15.	20060920	P. Kros	Dordrecht	20061016
16.	20060920	W.F.G. Veldhuijzens, G. Kemper	Dordrecht	20061016
17.	20061001	Mevr. M.A.H. Mulders en mevr. A.C. Holster	Dordrecht	20061016
18.	20061020	RACM	Amersfoort	20061030
19.	20061020	Hoeve De Biesbosch Verslag hoorzitting	Dordrecht	20061030

Advies voor richtlijnen voor het MER Strategisch GroenProject Eiland van Dordrecht (bezuiden het Wantij)

De provincie Zuid-Holland en de gemeente Dordrecht hebben het voornemen om op het Eiland van Dordrecht een “Strategisch Groenproject” (SGP) te realiseren. Het SGP regelt de inrichting van ca. 777 hectare natuur- en recreatiegebied. Voor deze functiewijzigingen en de aanleg van recreatieve voorzieningen wordt een herziening van het bestemmingsplan en een artikel 19 WRO-procedure voorbereidt. Ten behoeve van de besluitvorming over deze plannen stelt de initiatiefnemer een milieueffectrapport (MER) op. In dit MER worden de verschillende keuzemogelijkheden uitgewerkt en met elkaar vergeleken op hun milieueffecten.

ISBN-10: 90-421-1971-3

ISBN-13: 978-90-421-1971-0